

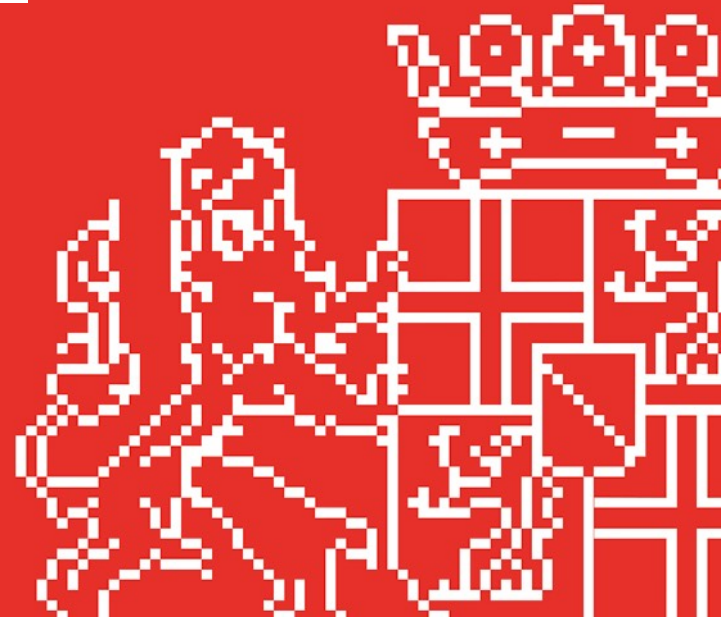

PROVINCIE ■ ■ UTRECHT

IMPACT CORONACRISIS

OVERZICHT ECONOMISCHE EFFECTEN

Monitor #16
16 februari 2021

In deze monitor brengt het team Economie informatie samen die een beeld vormt van de economische impact van de coronacrisis op korte en middellange termijn. De basis wordt gevormd door openbare informatie uit verschillende bronnen.

De monitor pretendeert niet volledig te zijn, maar is bedoeld om een impressie te geven. De focus ligt op de economische gevolgen van coronacrisis in brede zin. De meeste gegevens in deze monitor zijn niet ouder dan een maand.

Vragen of suggesties over de inhoud?

Mail: monique.roso@provincie-utrecht.nl

- ❖ Economische impact regio Utrecht *[geactualiseerd]*
 - Signalen vanuit het bedrijfsleven *[geactualiseerd]*
 - Gebruik van steunmaatregelen *[geactualiseerd]*
 - Arbeidsmarkt *[geactualiseerd]*
 - Prognoses en herstel *[geactualiseerd]*
- ❖ Economische impact landelijk *[geactualiseerd]*
- ❖ Economisch herstel *[geactualiseerd]*
- ❖ Economische prognoses en scenario's *[geactualiseerd]*

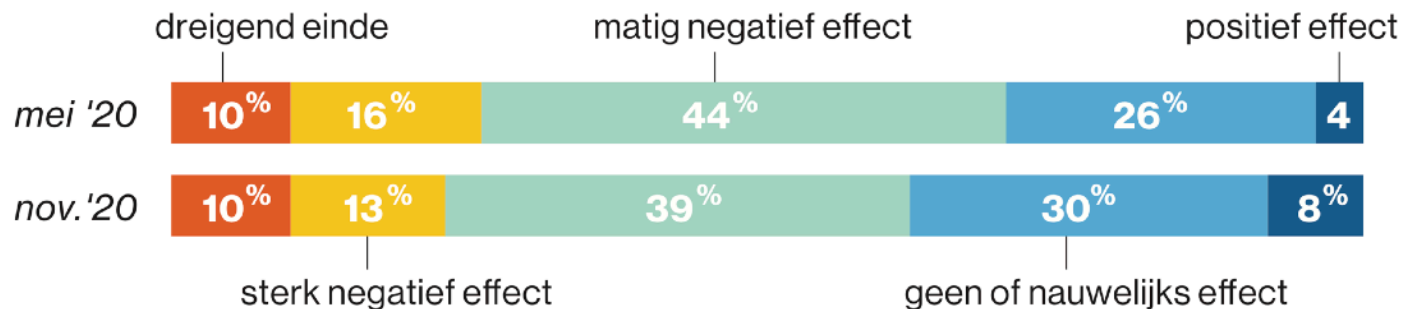
ECONOMISCHE IMPACT + HERSTEL REGIO UTRECHT

Ondernemerspeiling: kwart ondernemers blijft in zwaar weer *[nieuw, 28 januari 2021]*

- In november 2020 (dus voor de strenge lockdown sinds 14 dec) beantwoordden meer dan 2.000 ondernemers in de provincie vragen over hun bedrijf in coronatijd.

Toekomstverwachtingen.

De coronacrisis leidt voor mijn bedrijf tot een ...

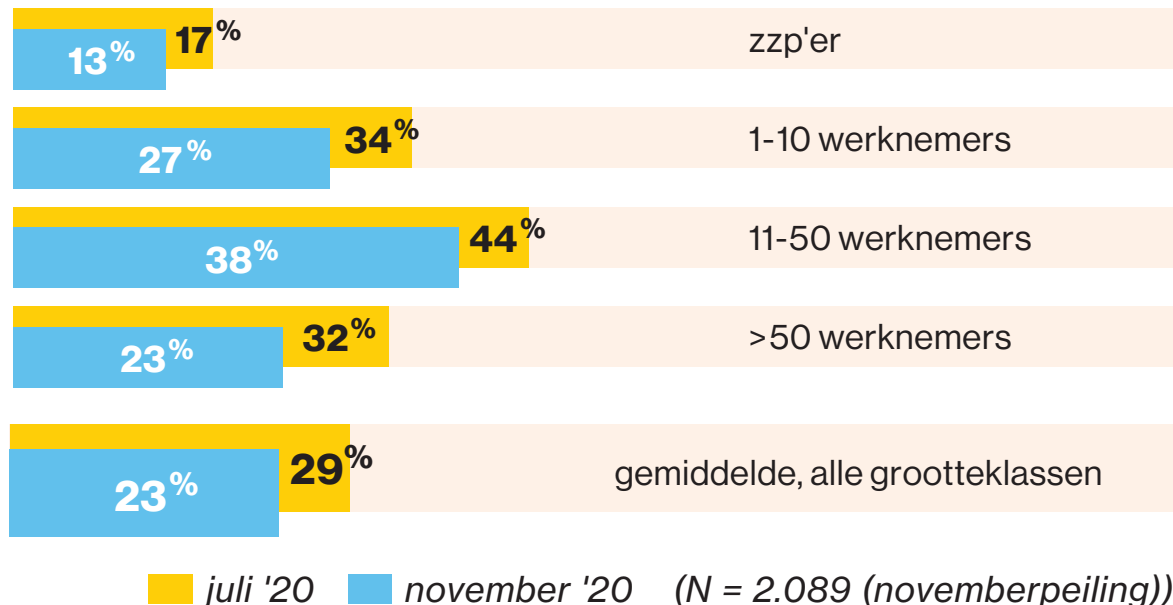
- Het aandeel ondernemers dat een positief effect zag, verdubbelde tussen mei (de eerste peiling) en november (de derde peiling) van 4 naar 8%. Het aandeel ondernemers dat zichzelf in de gevarezone positioneert is echter substantieel en redelijk constant: circa een kwart van de bedrijven.

Ondernemerspeiling: klein mkb verhoogt schuldenlast *[nieuw, 28 januari 2021]*

- Dat een kwart van de ondernemers zich positioneert in de gevarenzone, is extra zorgelijk omdat vooral het mkb extra kredieten en/of uitstel van betaling aanvraagt. Dat maakt hun financiële positie precairder.
- Ondernemers in de sectoren horeca/cultuur/sport/overige diensten en groot/detailhandel doen het vaakst een beroep op extra liquiditeit.

Aangevraagd: lening, krediet, of uitstel van betaling

Percentage ondernemers dat uitstel/krediet/lening aanvraeg

Ondernemerspeiling: 17% van de werkgevers houdt personeel vast *[nieuw, 28 januari 2021]*

- De crisis gaat zijn weerslag krijgen op de arbeidsmarkt, al zijn de effecten nu nog minder groot. In het voorjaar zagen we wel de instroom in de WW stijgen doordat vooral afscheid werd genomen van personeel met kleine en/of flexcontracten.
- In de peiling geeft ruim een derde van de ondernemers echter aan dat er geen impact is op de werkgelegenheid. Een op de tien ondernemers neemt zelfs personeel aan.
- 17% echter houdt personeel vast, ook al is er minder werk. Dat kan enerzijds samenhangen met de schaarste aan vakmensen (retentie), maar anderzijds ook omdat de [transitievergoedingen](#) voor ontslag ondernemers verder in [problemen](#) lijkt te brengen.

Effecten werkgelegenheid

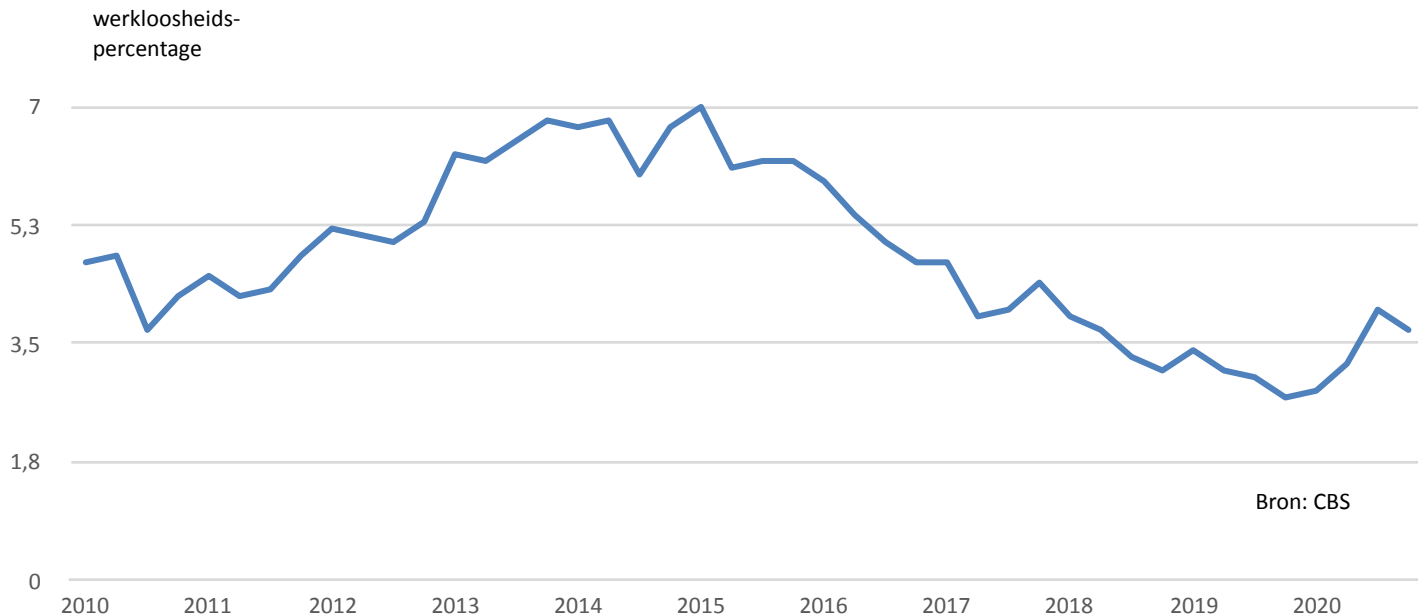
(Meerdere antwoorden mogelijk. N = 1.373)

Infographics: caarten.com

Werkloosheid provincie Utrecht daalde in 2e halfjaar *[geactualiseerd 16 feb 2021]*

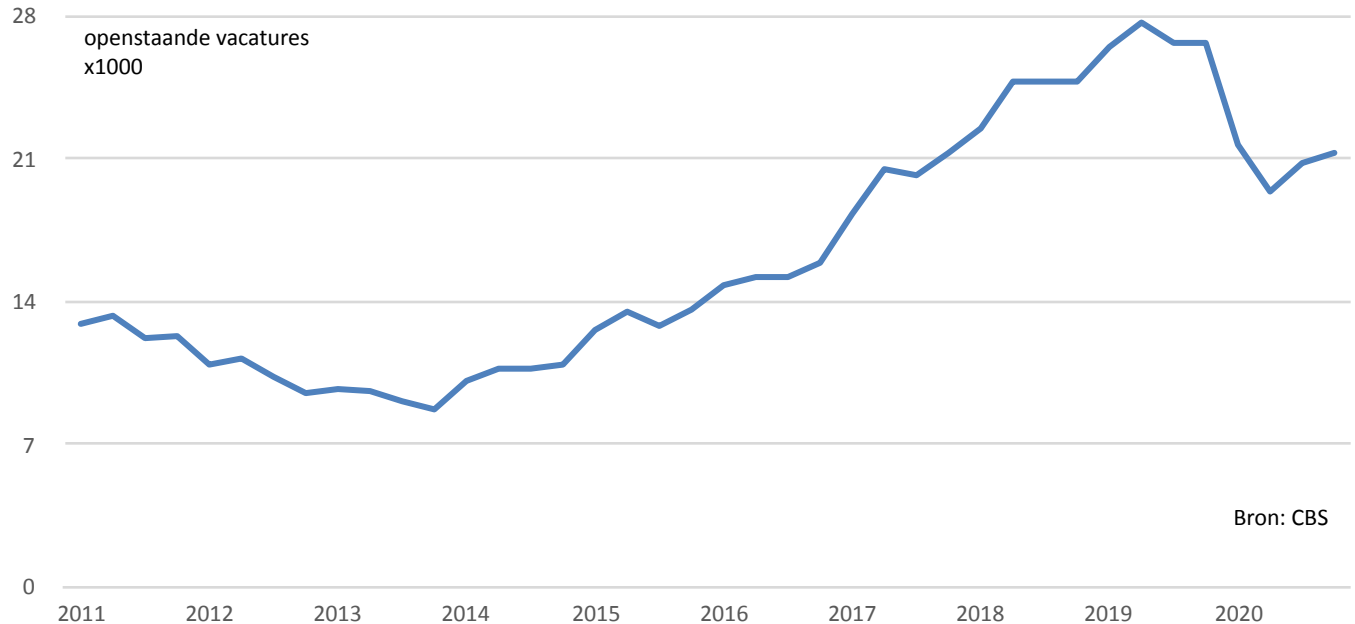
- In het vierde kwartaal van 2020 daalde de werkloosheid van 4% naar 3,7%, aldus het [CBS](#).
- Het aantal mensen zonder werk in de beroepsbevolking daalde van 30.000 naar 28.000.
- Het aantal werkenden steeg van 722.000 naar 727.000.

- Tijdens de vorige economische recessie steeg de werkloosheid naar een piek van 7% (48.000 werklozen).
- In 2018 en 2019 was de arbeidsmarkt zo krap, dat personeelstekort het grootste probleem was voor de groei van ondernemingen.

Aantal vacatures provincie Utrecht blijft stijgen [geactualiseerd 16 feb 2021]

- In het vierde kwartaal van 2020 steeg het aantal openstaande [vacatures](#) verder van 20.800 naar 21.300.
- Over 2020 lag het aantal openstaande vacatures in Utrecht 23% lager dan over 2019. De provincie doet het daarmee nipt beter dan landelijk (-25%).

- De daling van het aantal vacatures was al medio 2019 ingezet, maar versnelde door de coronacrisis.

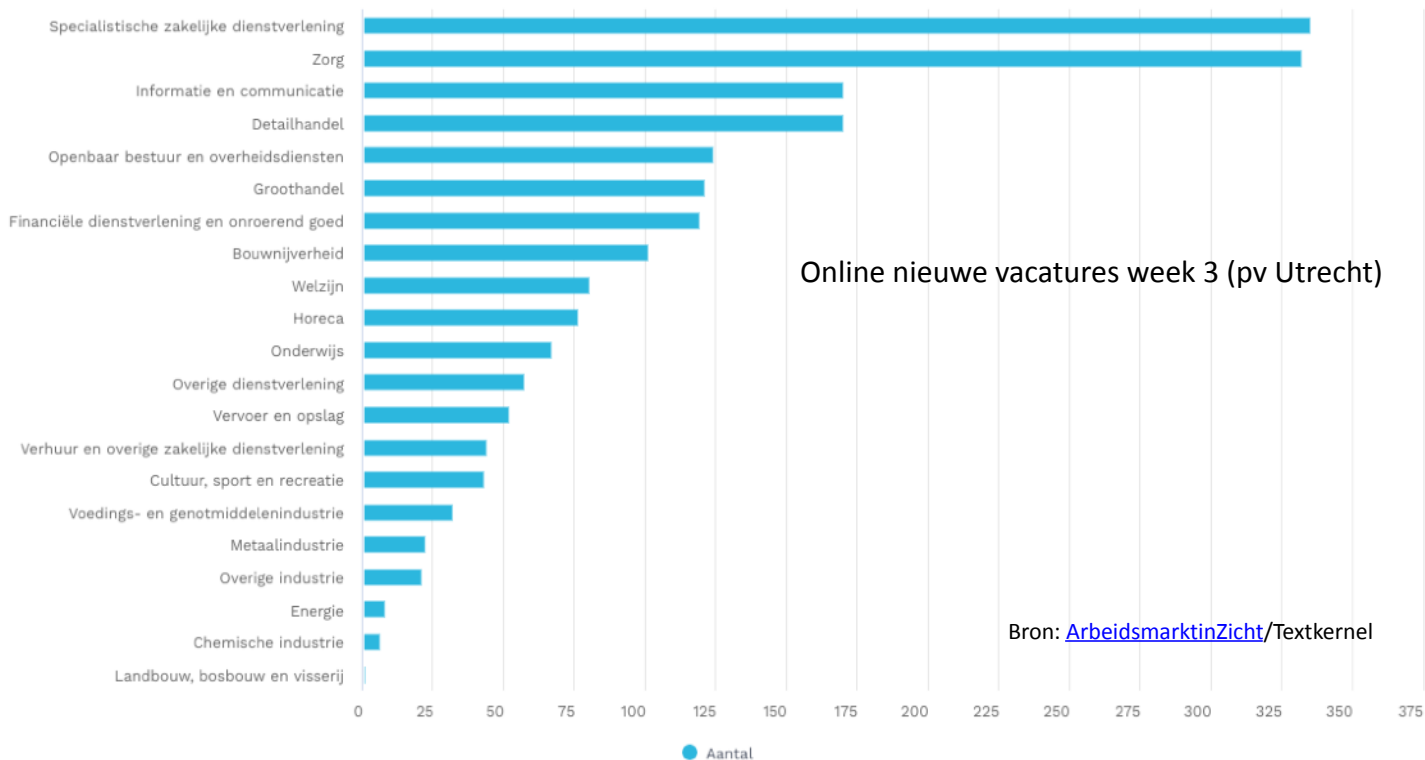
Aantal lopende WW-uitkeringen steeg vooral in het voorjaar [geactualiseerd, 5 feb 2021]

- Het aantal lopende uitkeringen steeg in december licht, naar 19.900.
- Het aantal lopende WW-uitkeringen steeg tussen maart en mei 2020 scherp.
- In die periode stroomden m.n. jongeren en mensen met een flexcontract de WW in.

Gespecialiseerd personeel nog steeds gevraagd, groeiende vraag groothandel

- De top 4 van sectoren met nieuwe vacatures is stabiel met de specialistische zakelijke diensten, zorg, ICT en retail als vragende sectoren.
- Er zijn steeds meer nieuwe vacatures bij overheid en groothandel.
- In week 3 waren er meer dan 600 nieuwe vacatures voor specialisten in zakelijke diensten.

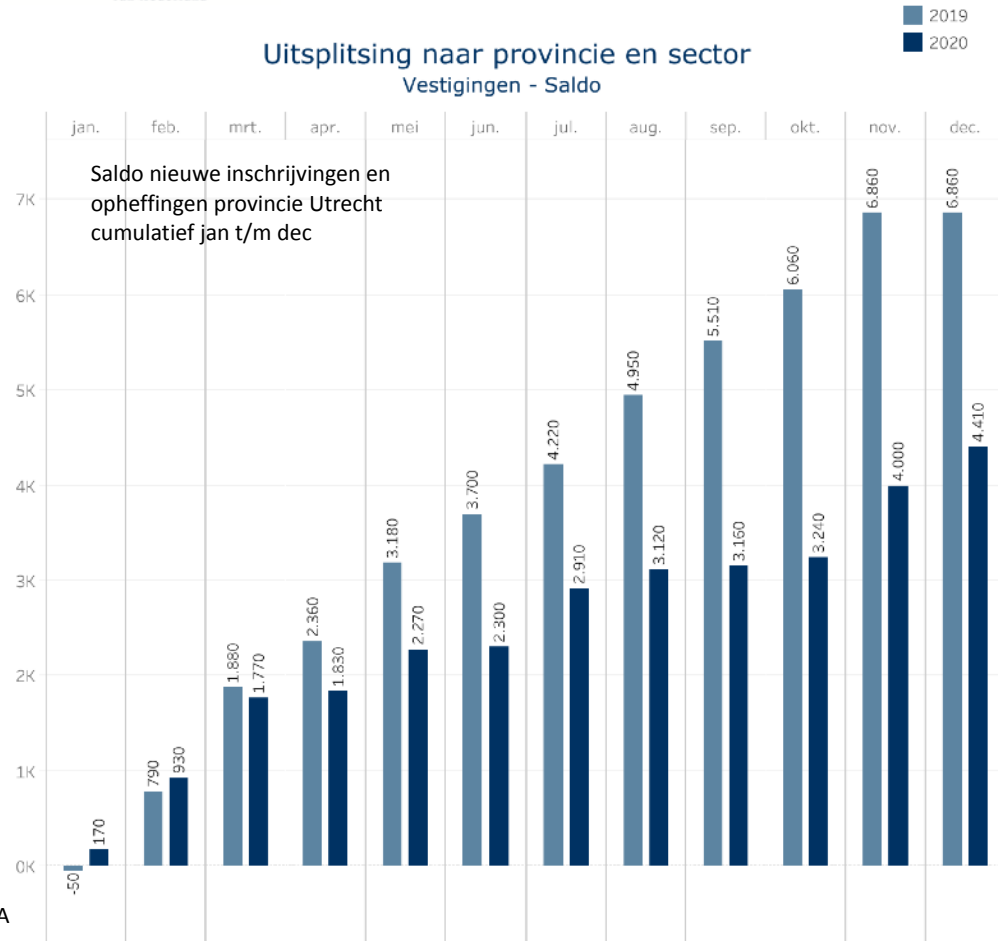

Gelijk aantal inschrijvingen maar meer opheffingen in 2020 *[geactualiseerd 10 feb 2021]*

- De bedrijvendynamiek is bepaald niet stil gevallen. In 2020 kwamen er per saldo er nog 4.400 vestigingen bij. Dat ligt wel fors onder de groei van 2019, toen er bijna 7.000 vestigingen bij kwamen.
- Het aantal nieuw ingeschreven vestigingen lag met 18.140 in 2020 op nagenoeg hetzelfde niveau als in 2019.
- Het aantal beëindigde vestigingen (soms door faillissement maar vooral door opheffing) lag in 2020 wel hoger: in 2020 werden 13.700 vestigingen opgeheven, tegen 11.300 in 2019.
- Het merendeel van de opheffingen betrof zzp'ers / eenmanszaken: in 2020 verdwenen 11.170 vestigingen, tegenover 8.740 in 2019.

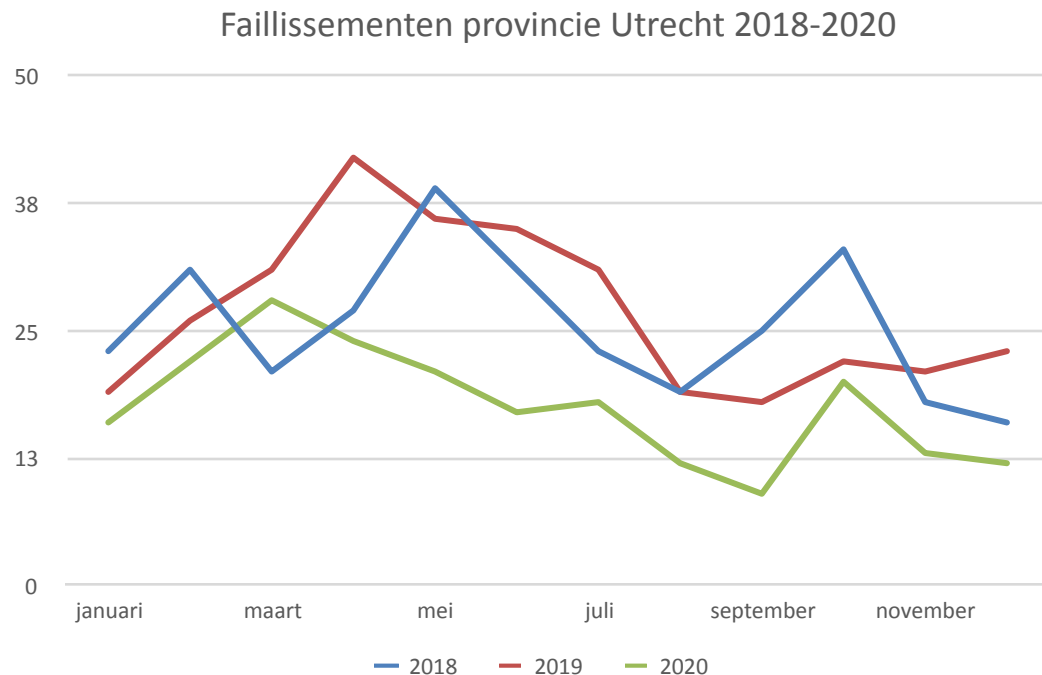
16-02-21

Bron: PAR/LISA

CBS: aantal faillissementen blijft onder niveau voorgaande jaren [12 feb 2021]

- Het aantal faillissementen van bedrijven/ eenmanszaken/instellingen in de provincie Utrecht ligt nog steeds onder het niveau van 2018 en 2019.
- In 2020 gingen 214 bedrijven en instellingen failliet. In 2019 waren dat er 323, in 2018 waren dat er 306.
- In januari 2021 werden in [Utrecht](#) 6 bedrijven en instellingen failliet verklaard. In 2018 waren dat er nog 23, in 2020 16.
- Het aantal faillissementen wordt vooralsnog gedempt door de ruime steunmaatregelen aan bedrijven.

Bron: CBS

14% meer Utrechtse toekenningen voor

NOW3 dan voor NOW2 *[geactualiseerd 16 feb 2021]*

- Op 16 november opende het loket voor de 3e ronde loonkostensubsidie (NOW 3.1). Deze ronde heeft betrekking op de loonkosten over Q4 2020.
- In bijna twee maanden kregen bijna 6.000 werkgevers uit de provincie NOW3. Dat is 14% meer vergeleken met de voorgaande periode (NOW2, over Q3 2020).
- Met name in Bunschoten nam het aantal toekenningen snel toe. In IJsselstein, Oudewater, Stichtse Vecht, Wijk bij Duurstede en Woudenberg lag het aantal toekenningen 30 tot 40% hoger.
- Op 15 februari opende het loket voor NOW3.2. Op de eerste dag ontving het UWV 12.000 aanvragen (tegenover 7.000 op dag 1 van NOW3.1). In NOW3.2 is de maximale vergoeding verhoogd van 80 naar 85%. De werkgever moet zich bij dreigend ontslag inspannen om werknemers van werk naar werk te begeleiden.

	NOW 3 juni	NOW 4 sept	NOW 11 jan
	1.0	2.0	3.1
Amersfoort	1164	610	686
Baarn	241	124	135
Bunnik	124	76	74
Bunschoten	185	54	109
De Bilt	263	124	156
De Ronde Venen	380	173	206
Eemnes	76	38	41
Houten	336	176	176
IJsselstein	218	111	157
Leusden	196	106	125
Lopik	63	41	42
Montfoort	94	45	55
Nieuwegein	470	278	298
Oudewater	63	30	42
Renswoude	41	32	17
Rhenen	109	72	84
Soest	364	171	211
Stichtse Vecht	396	192	250
Utrecht	2717	1600	1692
Utrechtse Heuvelrug	314	165	197
Veenendaal	497	252	303
Vijfheerenlanden	147	81	79
Wijk bij Duurstede	107	63	82
Woerden	469	262	314
Woudenberg	61	39	51
Zeist	389	179	224
	9484	5094	5806

Utrecht: 3 op de 10 bedrijven gebruikt steunmaatregelen *[geactualiseerd 12 feb 2021]*

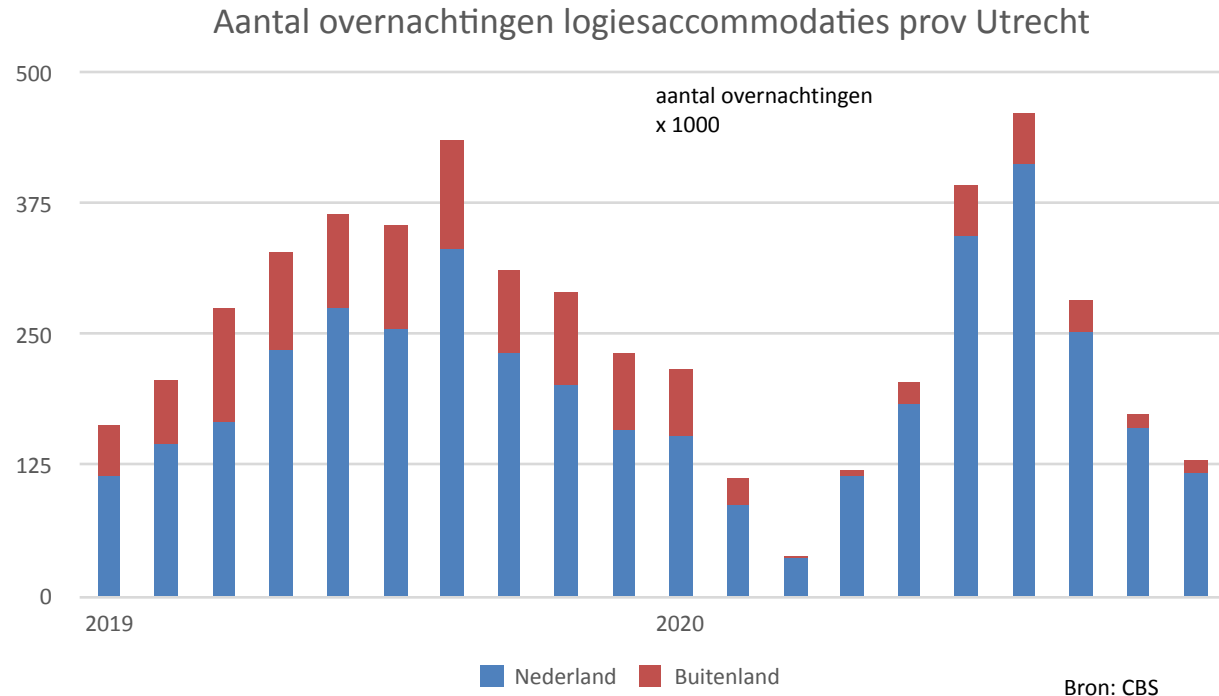
- Tot eind 2020 telde het [CBS](#) ruim 43.000 bedrijven in de provincie Utrecht die minimaal één landelijke steunmaatregel gebruikten. Dat is bijna een op de drie vestigingen. Dat ligt iets onder het Nederlands gemiddelde.
- Bijna de helft van de werkgevers (met 2 of meer werkzame personen) heeft steun nodig. Meest aangevraagd werd NOW1 (loonkostensubsidie over de 1e lockdownperiode).
- Circa een op de acht Utrechtse bedrijven vroeg belastinguitstel aan, met een totale waarde van ruim €1 mrd.

	Percentage gebruikers Utrecht (tussen haakjes: percentage gebruikers Nederland)	% bedrijven met 1 werkz pers	% bedrijven met 2 of meer werkz pers	% horeca-bedrijven	Bedrag alle sectoren (€ x mln)
NOW1	8,6% (9,5%)	2,8%	29,8%	38,4%	563
NOW2	4,2% (4,5%)	1,4%	14,6%	22,6%	305
NOW3.1	5,2% (5,7%)	1,6%	18,1%	32,1%	113
TOGS	9,4% (11,5%)	6,1%	21,4%	62,2%	46
TVL-1	2,4% (2,7%)	1,3%	6,5%	22%	39
TVL-Q4 2020	2,6% (3,1%)	1,3%	7,4%	29,7%	55
TOZO	12,6% (14%)	13,2%	10,4%	28,7%	
belastinguitstel	13,2% (14,5%)	9,7%	26%	32,9%	1012
min. 1 regeling	29,4% (32,5%)	23,9%	49,2%	73,1%	

- Bijna driekwart van de Utrechtse horecabedrijven maakt(e) gebruik van minimaal één regeling. Daarmee is deze bedrijfstak duidelijk het meest afhankelijk van ondersteuning. Het gebruik van loonkostensubsidie en tegemoetkoming vaste lasten beweegt mee met de lockdowns: een groot beroep op NOW1 + TOGS in de 1e lockdown, daling ervan in de zomer (NOW2 + TVL1) en een stijging van gebruik NOW3.1 + TVLQ4 sinds hernieuwde sluiting van de horeca per 15 okt.

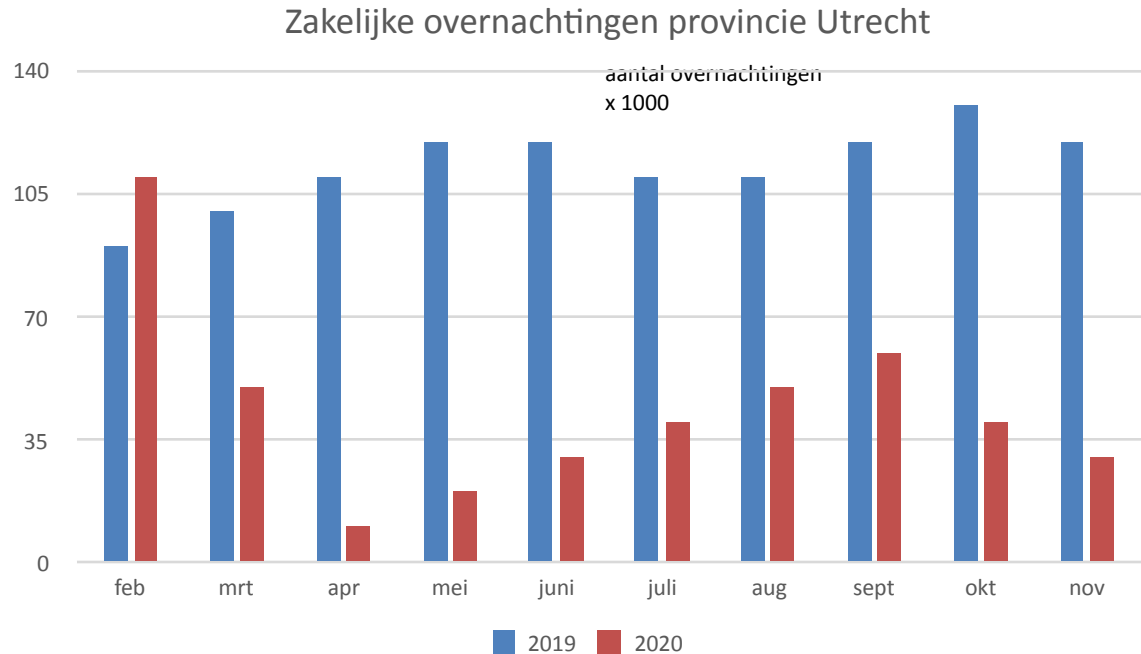
Binnenlandse gasten stutten toerisme in Utrecht *[geactualiseerd 21 jan 2021]*

- Logiesaccommodaties in de provincie hadden van februari t/m november 826.000 oftewel 28% minder overnachtingen dan in de dezelfde periode vorig jaar, aldus het [CBS](#).
- Het totaal aantal overnachtingen kwam uit op 2,13 mln, tegenover 2,96 mln een jaar eerder.
- Het aantal overnachtingen van Nederlandse gasten daalde met 12% ten opzichte van 2019. Het aantal overnachtingen van buitenlandse gasten daalde met 68%.

Congressen geannuleerd, krimp zakelijke overnachtingen [geactualiseerd 21 jan 2021]

- Het aantal [zakelijke](#) hotelovernachtingen daalde tussen februari t/m november 2020 met 61% ten opzichte van dezelfde periode in 2019. Dat waren 690.000 overnachtingen minder.
- Februari was nog een uitstekende maand. Door de eerste lockdown daalde echter het aantal overnachtingen van maart t/m juni met 340.000 (76%) ten opzichte van dezelfde periode in 2019. Het najaarsseizoen (sept t/m nov) kende een daling van 240.000 overnachtingen (65%) vergeleken met 2019.

Bron: CBS

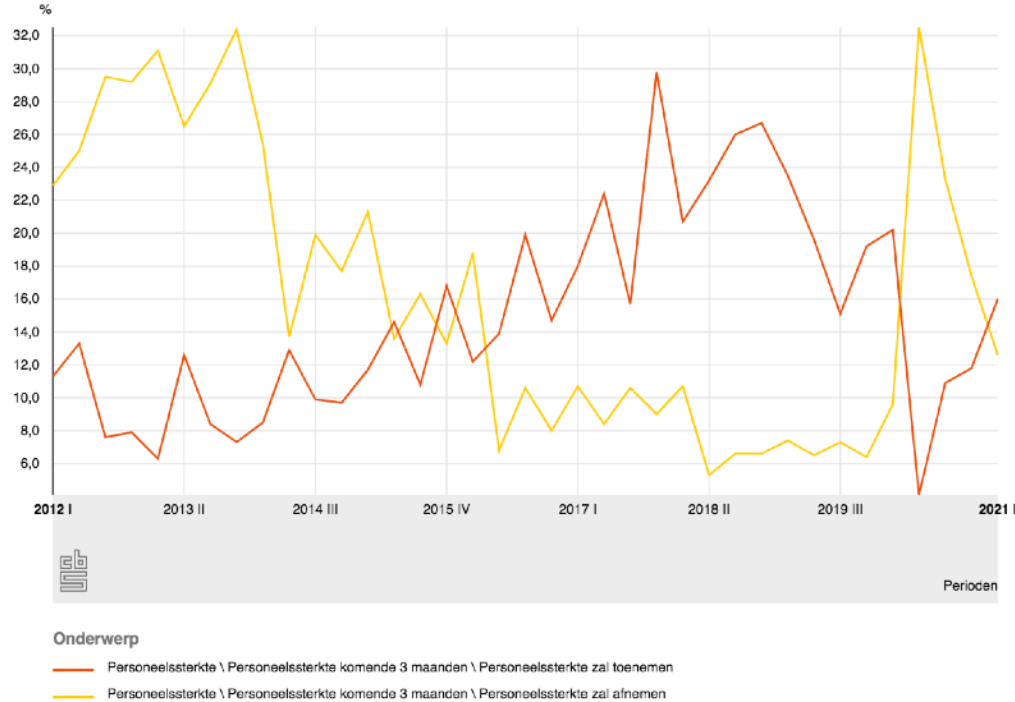
ECONOMISCHE IMPACT REGIO UTRECHT - PROGNOSES

CBS: licht optimisme bij ondernemers in conjunctuurenquête [nieuw, 12 feb 2021]

- In de [conjunctuurenquête](#) van CBS, KvK en ondernemersorganisaties lijken Utrechtse ondernemers weer wat optimistischer: het aandeel bedrijven dat denkt mensen te zullen aannemen (16%) is nu groter dan het aandeel bedrijven dat mensen laat vertrekken (13%).
- Een kwart van de bedrijven in bouw, ICT en specialistische zakelijke diensten wil mensen aantrekken. In de logistieke sector laat 17% van de bedrijven mensen vertrekken; 7% verwacht mensen aan te nemen. De industrie is afwachtend: 11% verwacht meer personeel, 10% juist minder.
- De krimp in de horeca is nog niet ten einde: 42% van de Utrechtse bedrijven laat personeel gaan. [Landelijk](#) zegt nu 40% het niet langer dan 5 maanden te redden.

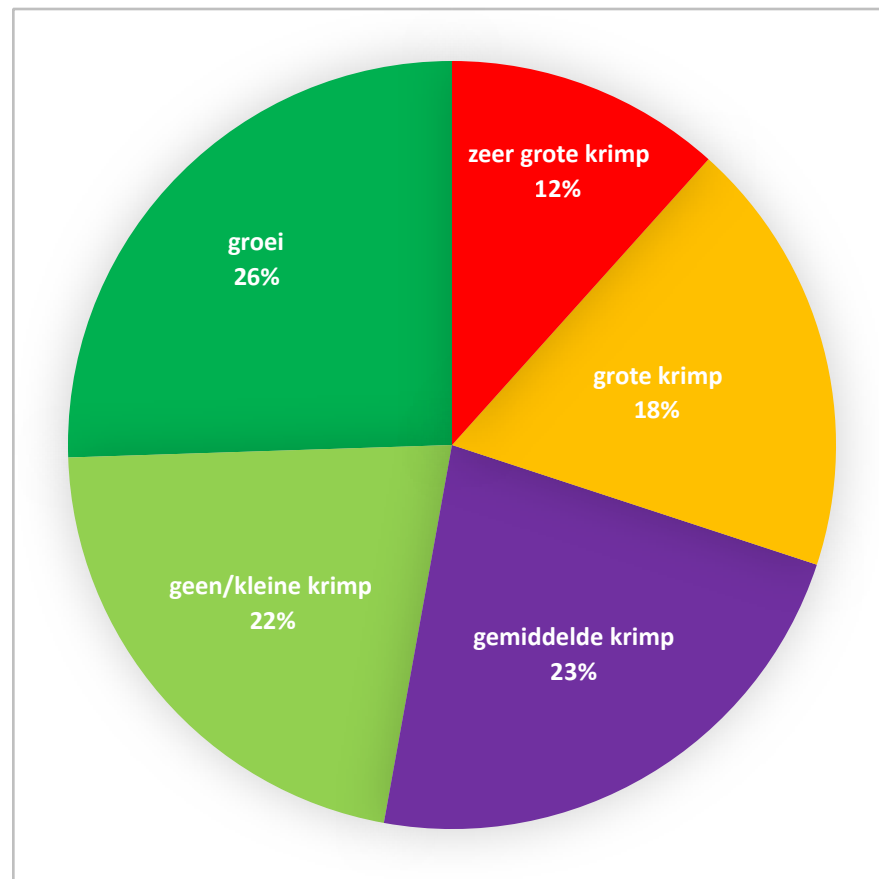
Conjunctuurenquête Nederland; kwartaal, regio

Regio's: Utrecht (PV)
Bedrijfstakken/branches (SBI 2008): Totaal (ex. financieel of nutsbedrijven)

Weerbaarheid regionale economische structuur [10 nov 2020]

- De provincie telde in 2019 ruim 765.000 banen.
- Het UWV maakte een overzicht van de sectoren die meer, minder of zelfs niet zouden worden getroffen door de coronacrisis en (gedeeltelijke) lockdowns.
- Aan de hand van deze indeling is het werkgelegenheidsregister van de provincie onderverdeeld naar mate van krimp/groei. Zo krijgen we een beeld van de weerbaarheid van de regio.
- ❖ *zeer grote krimp: horeca, kunst, cultuur, sport, recreatie, reis- en uitzendbureaus, schoonmaakbedrijven (89.000 banen)*
- ❖ *grote krimp: non food retail, personenvervoer, metaalindustrie, groothandel, persoonlijke diensten (141.000 banen)*
- ❖ *gemiddelde krimp: overige industrie, bouw, logistiek, specialistische zakelijke diensten (175.000 banen)*
- ❖ *kleine/geen krimp: landbouw, nutsbedrijven, voedings-industrie, ICT, financiële diensten, onderwijs (166.000 banen)*
- ❖ *groei: food retail, koeriers, zorg + life sciences, overheid (195.000 banen)*

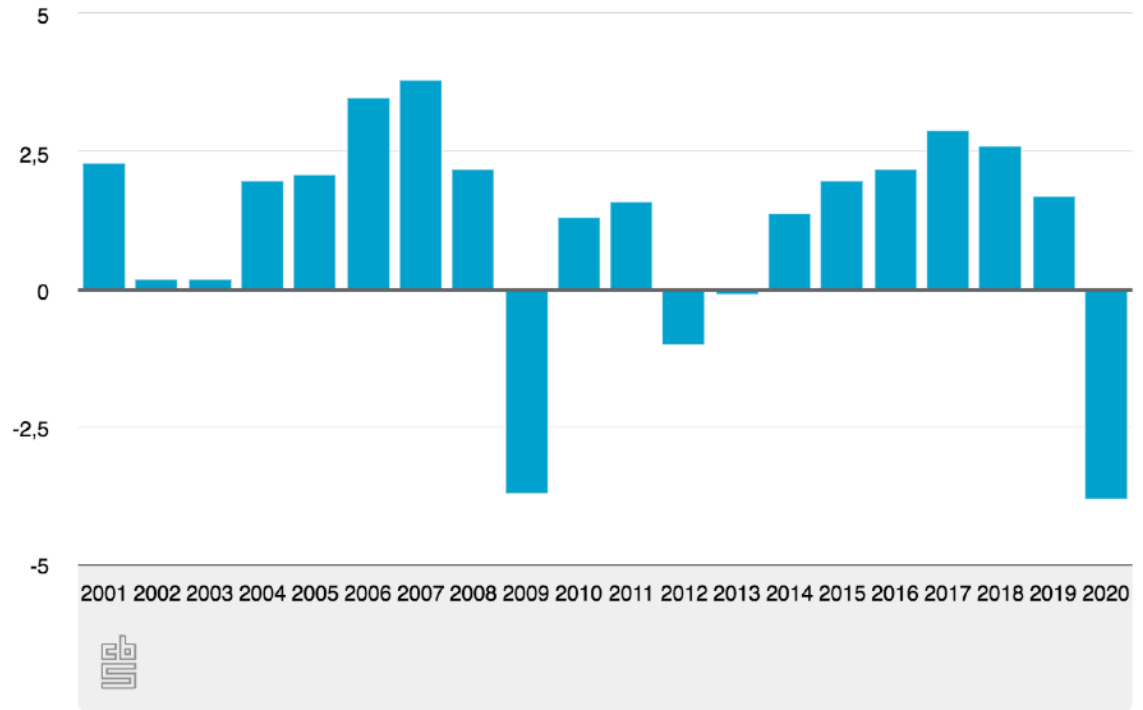
ECONOMISCHE IMPACT LANDELIJK

CBS: krimp economie door corona in 2020 groter dan in kredietcrisis *[nieuw, 16 febr 2021]*

- Het bruto binnenlands product kromp volgens de eerste berekeningen van het [CBS](#) met 3,8% in 2020.
- De grootste krimp manifesteerde zich in het tweede kwartaal, met een krimp van 8,5%. Dat werd gevolgd door een zeer sterk herstel in het derde kwartaal (+7,8%). In het vierde kwartaal kromp de economie met 0,1%.
- Consumenten besteedden 6,6% minder dan in 2019, m.n. aan horeca, vrije tijd, vervoer en kleding.
- Bedrijfsinvesteringen daalden met 3,2%, m.n. in transportmiddelen en bedrijfsgebouwen. Investeringen in digitale infrastructuur namen wel toe.

Bruto binnenlands product (volume)

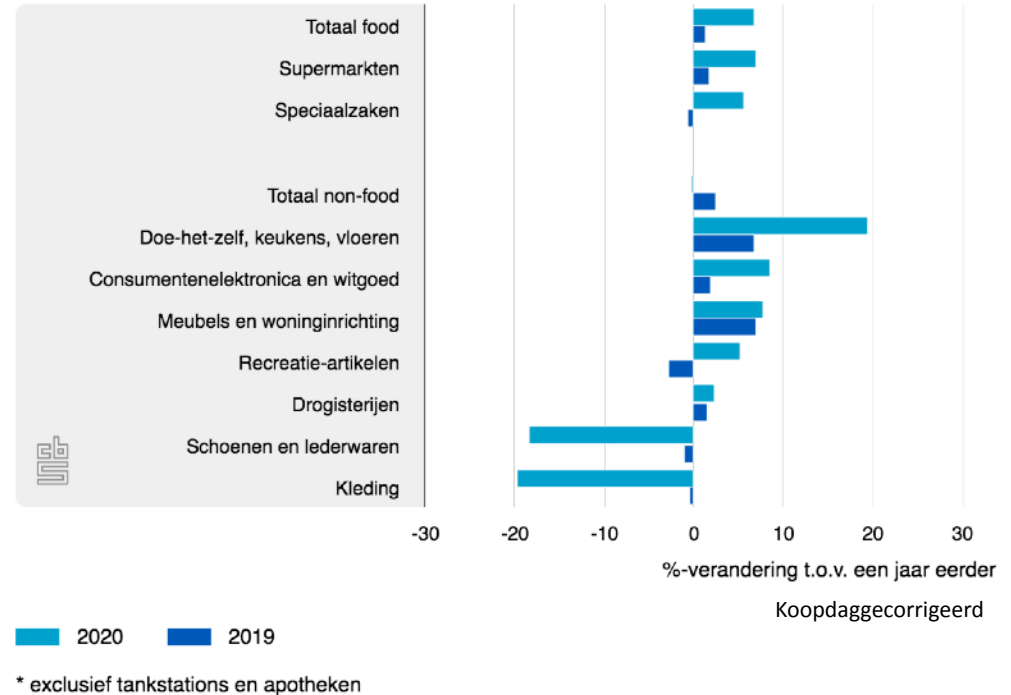
%-verandering t.o.v. jaar eerder

CBS: Grote verschillen tussen retailbranches in resultaten 2020 [geactualiseerd, 29 jan 2021]

- De detailhandel realiseerde in 2020 een omzetstijging van 5,9%. Alleen in 2001 was de stijging hoger.
- In de foodsector werd 6,9% meer omgezet dan in 2019, waarbij de supermarkten nog iets meer profiteerden dan de speciaalzaken.
- Onlinewinkels zetten gemiddeld 43,5% meer om. Multichannelers (fysieke én online winkel) realiseerden een plus van 55%.
- De non-foodsector realiseerde nagenoeg dezelfde omzet als in 2019, maar de verschillen tussen de branches zijn groot. De doe-het-zelf- en keukenbranche plusten bijna 20%. In consumentenelectronica, witgoed en woninginrichting werd circa 8% meer omgezet, in sport- en recreatieartikelen circa 5% meer.
- Kleding- en schoenenzaken zagen 20% van de omzet verdampen.

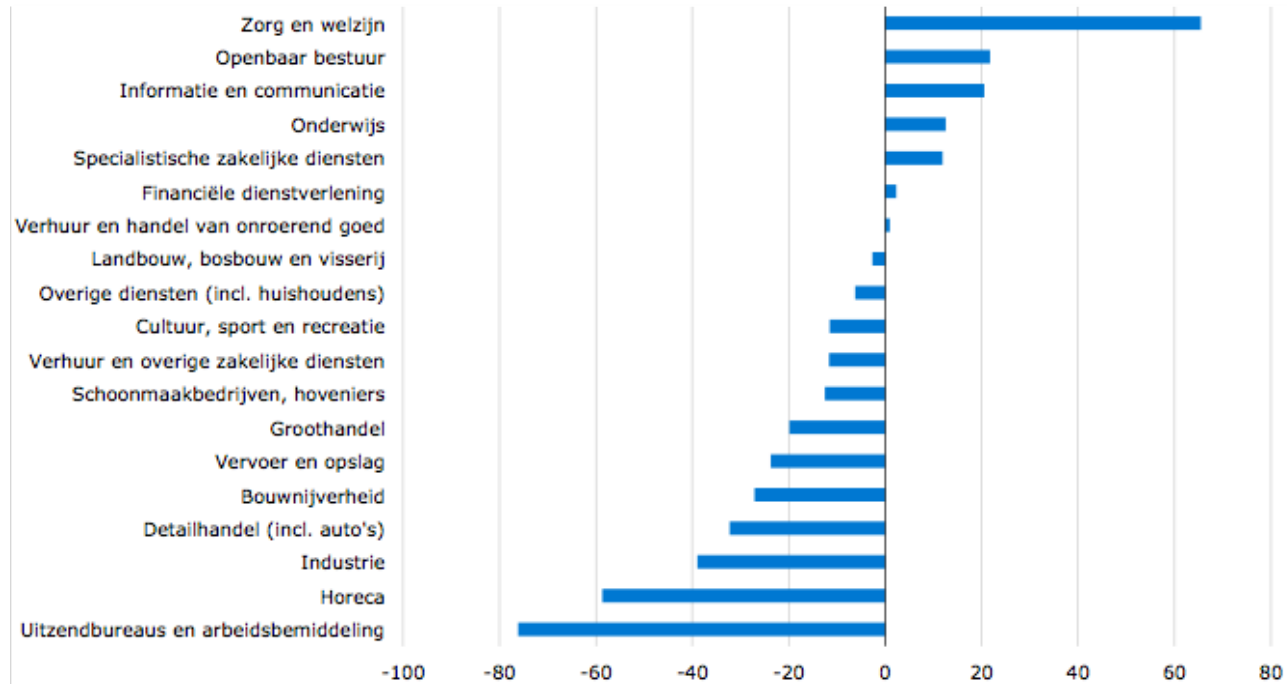
omzet detailhandel naar bedrijfstak, 2020 t.o.v. 2019

UWV: publieke sectoren groeien, genuanceerd beeld bedrijfsleven [nieuw, 28 januari 2021]

- Het UWV verwacht dat tussen 2019-2021 landelijk 189.000 banen verdwijnen.
- Banengroei wordt verwacht in de sectoren zorg + welzijn (+65.000), overheid (+22.000) en ICT (+21.000).
- Binnen de industrie zijn de perspectieven het gunstigst voor de voedingsindustrie. In de informatiesector krimpen de mediabedrijven wél.
- De crisis is eerder voelbaar in het aantal gewerkte uren dan in het aantal banen: het aantal uren zal in 2020 zijn gedaald met 3,8%, het aantal banen met 0,8%.

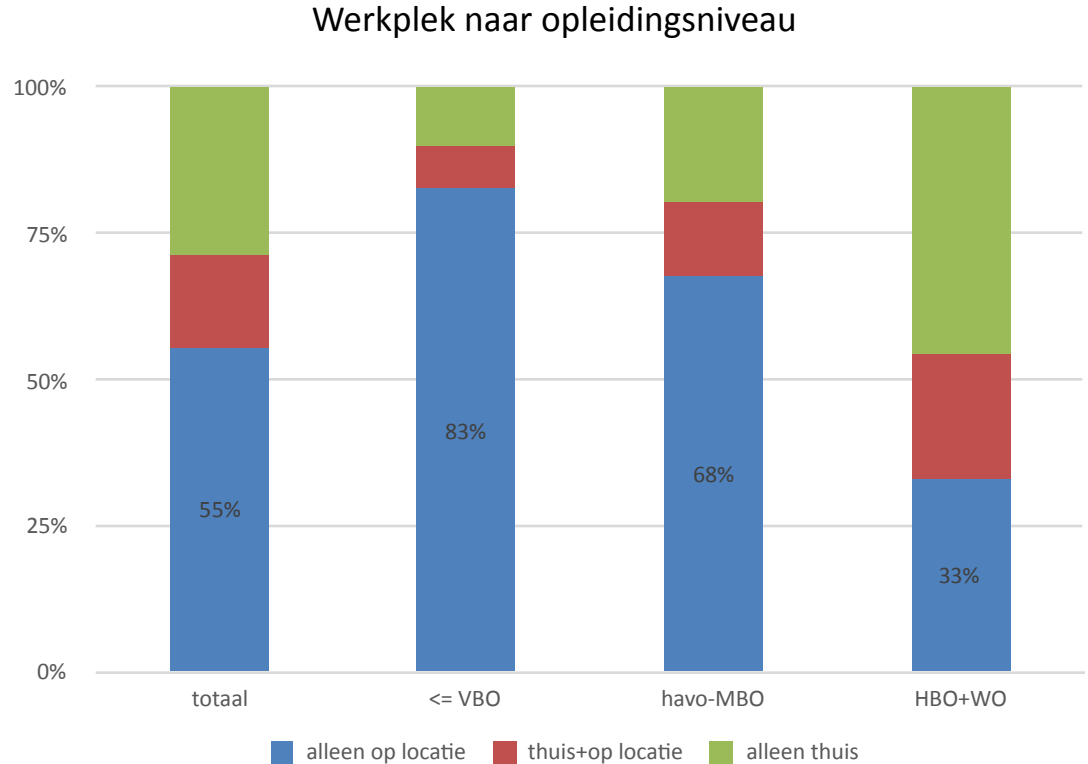
Ontwikkeling aantal banen (x 1.000) tussen 2019-2021 naar sector

Bron: eigen prognose UWV (o.b.v. gegevens CBS en CPB)

TNO: grote verschillen in werkplek naar opleidingsniveau *[nieuw, 28 januari 2021]*

- Jaarlijks houdt TNO de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden. Medio 2020 werd extra [onderzoek](#) gedaan naar de ervaringen op de werkplek tijdens corona.
- Vooral in de financiële en digitale dienstverlening en bij de overheid wordt veel louter thuis gewerkt (>60% van de werknemers). Door de aard van het werk wordt in horeca, zorg, handel, bouw, industrie en vervoer vooral op locatie gewerkt (>60%).
- Dit leidt tot grote verschillen in werkplek naar opleidingsniveau: mensen met een praktische opleiding werken vaker op locatie dan mensen met een theoretische opleiding.

Bron: TNO/NEA

ECONOMISCH HERSTEL

EU: traag economisch herstel voor Nederland in 2021 en 2022 [geactualiseerd 11 feb 2021]

Prognoses	Economische groei			Werkloosheid		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
CPB basisraming (26 nov)	-4,2%	+2,8%		4,1%	6,1%	
<i>CPB start-stop-scenario (26 nov)</i>	<i>-4,5%</i>	<i>-0,6%</i>		<i>4,2%</i>	<i>7,4%</i>	
Rabobank (10 dec)	-4,2%	+2,4%	2,4%	3,9%	5,2%	5,4%
ING (23 dec)	-4,5%	+1,8%	2,3%	3,9%	5,1%	4%
ABN Amro (22 jan)	-4,4%	+3%	3,6%	4,0%	6,4%	7,9%
EU voor Nederland (11 feb)	-4,1	1,8%	3,0%			
<i>EU gemiddelde (11 feb)</i>	<i>-6,8%</i>	<i>3,8%</i>	<i>3,8%</i>			

- De meest recente forecast is afkomstig van de [EU](#). Voor Nederland wordt een herstel verwacht dat onder het EU-gemiddelde ligt. Zo blijft herstel van bedrijfsinvesteringen achter: bedrijven lijden schade door omzetverlies en opgebouwde schulden en investeren minder. In 2022 wordt herstel vertraagd door oplopende werkloosheid en beperkte loonstijging, die doorwerken in consumentenbestedingen.
- Het [CPB](#) rekende in november naast de basisraming een tweede scenario door, met extra restricties.

Blauwe plekken in sectoren blijven in 2021 schrijven *[nieuw, 11 februari 2021]*

- De economische bureaus van de banken voorzien een voorzichtig herstel in 2021, maar het herstelvermogen van de verschillende sectoren loopt nogal uiteen.
- Zo wordt verwacht dat de horeca- en transportsector in 2021 slechts deels zullen herstellen van de grote klap in 2020.
- Datzelfde geldt voor de overige zakelijke dienstverlening, waaronder reisbureaus, uitzendbureaus en facilitaire diensten vallen.
- De bouwsector schiet in 2021 verder in de min: enerzijds droogt de orderportefeuille op, anderzijds zet het stikstofdossier een rem op projecten.
- De zorg, het onderwijs en de specialistische zakelijke diensten veren in 2021 goed terug.

		2019	2020	2021
ING (volumemutaties j-o-j, %)	agrarische sector	-1,2	1	0,5
	bouw	4,6	-1	-4
	detailhandel	2,2	6	0,5
	groothandel	3	-2,5	2
	horeca	1,8	-40	35
	industrie	3,1	-5	2
	transport + opslag	0,5	-14,5	8
	zakelijke dv	2,9	-7	5
	onderwijs	0	-3,5	0,5
	overheid	1,6	1,5	1,5
	zorg+welzijn	1,8	-8	6,5
Rabobank (toegevoegde waarde j-o-j, %)	landbouw, bosbouw, visserij	1,4	0	-1
	industrie	0,8	-3	3
	bouw	5,1	-1	-4
	handel	2,8	-2	2
	vervoer+opslag	0,2	-14	8
	horeca	1,9	-39	28
	ICT	3,7	-2	5
	spec. zak. dv	3,5	-2	1
	ov. zak. dv	1	-16	6
	onderwijs	0	-2	3
	zorg + welzijn	0,8	-6	7

Bron: Rabobank Research, ING Economisch Bureau